

Draumar.

23 blöð qto.

Ennfremur ein draumvísa.

Skrifuð 5. ágúst 1939.

1 blað qto.

21

Þorid Langmann 8/9-1883 2 Þriannar. I 68.

Þorid 1883, var óg sjómáður í Bollagörðum í Seltjarnarnesi, ásamt Jóni sál. bróður mínum - Þar vorum við einnig vorid áður, ásamt Péturi sál Jóns syni ("Pési litla") sem dó 10. maí 1926. Stóletra-eggi og sem langi var vinnuámaður hjá Foseldrum mínum og einnig tengdafoseldrum. Þóðifressi vor, var Þjarni sál. Kolbeinsson, tengdafadur Þorsteins járnsmíð Jónssonar í Reykjavík, formáður atkars, mesti góta máður, heppinn formáður og gjóskánnari mikill, en aðgöllum og var þar í því efni, eins og hann var í öllu lagfarisvinnu. Húsbóndur atkars í Bollagörðum, voru þau góta hjónin, Óinnar Hjartarson og Anna Jónsdóttir, Foseldrar Indri. sál. í Kópavogi en afi og amma, Róberts sál. Róbertssonar skipstjóra (d. 5. apr. 1906) sem var einn þinn besti atkari minn, sem ég minnist að hafa átt.

Sunndaginn 23. júní 1883, höldum við bróður minn (ég og Jón sál. bróður minn) Jónsmóður loki, ásamt Jóni eldri Veruhandssyni frá Ófrasel, sem einnig héti þar syðra þetta vor og atkarið við að hefja austurgöngu atkars að flók-inni messu í Reykjavíkurdómsteikju þá me daginn.

Þeir Þjarni sál. Kolbeinsson og Róbertur sál. Róbertsson urðu atkari samferða til Kópavogunar og sátum við allir þinnu samman í fremsta bekk að sunnanverðu uppi í lofti, nokkru innarlega. Presturinn var str. Hallgrímur Sveinsson, síðan biskup. Salsteinn var allan daginn og tókstirn lífi,

svo, að hvidconlogt þótti okkur að leggja af stað í slötti
 breytsteinu, en kl. 2 kvöldinu við þá vinnu okkur þjarna
 af höfð og höfðinu svo af stað sudur í Hafnarfjörð, þó þeir-
 inni var heitið yfir Grundastöð, þrátt fyrir það þó enginn
 okkur hefði fandi þau áður. Í Hafnarfirði kvöldinu við
 litla stund, hjó góðum og góðum kunningja okkur, Gylfi
 Þjarnarsoni bróður Lafrang í Vatnula og höfðinu svo af
 stað í Hafnarfirði kl. rétt. 5 um kvöldid. Við gengum
 hj. Setbergi og nedan undir hinum fögru hláðinu sem liggja
 þar innan af og þá er við komin á mótis við Helgafell, þótti
 okkur mál að eja litla stund, þá okkur bita og þá að drekka,
 þó þó þóttum. Kvöldi okkur sáslagi og þó einn meir er síðar vart.

Vatn fengum við þarna hið besta og fötunum af þótt í hálfklóttu
 sem við vorum vart, þótt við okkurumst að er vit mundu að ná í
 vatn fyrir upp í fjalli og þá elki annað en fannastemmu,
 enda vart og síðan inn í.

Þegar við höfðum gent okkur til góða eftir fengnum, þarna
 í árinngarstúðnum, fötunum við þínkta okkur og þáusa og
 okkurum að hefja gönguna okkur, en þá bar svo við, að þá er og
 var að standa upp, datt í jafu handan niður í yfir lid, með milt-
 um þungu yfir höfði og þyngrtum fyrir brjósti. Og reyndi það
 eftir annað að standa upp og komast úr stöð, en datt niður
 í sönnu óþorunum það eftir annað. Vatninu úr flóttunum ^{lydda}

þeir félamar mínir og söttu á milli til að heilla yfir höfuð
 mér og loka þeim að þeir að ég gæti staulast all-langum vegg, en
 þó auðvelt að vera farangur minur: Áttum vörum þeir að tala á
 sig. Ásátti mig þá svo niðri þorði og sofnu, að ég vandi að leggja
 aftur fyrir, en mér var hvergi vatni að finna; ég sofnadi dálitla stund,
 en í hreitt sínu er ég reyndi að standa í fótum. Þrá er ómagna
 niður. Félagar mínir studdu mig eða öllu heldur þessu niðri
 mér alla leið upp að fjalli, en þá var alltaf þessu eftir upp á
 fjallstriminna og sveid ég niðri fyrir þeim, að verða að hlífa þann
 upp; þess lengi við vorum að þeim, man ég ekki, en þá er við vor-
 um kominn alla leið upp á fjallið, var einn og stórn vassi velt
 af mér og mér kenndi ég mér einsteis meins, að áðru en óþyrk-
 leira og þessu í fótum.

Á fjallstriminna heildum við okkur í fullan klubb, en þá
 og löginum svo af stöð austur yfir; en er við höfðum stöðum
 fund, komum við að niðri þessu nokkru, þar sem
 á voru letrud nafn og nafna stáms, þessu magna
 manna, þessu, en þar höfðum fundum áður. Þessu
 okkur stáðum við þar einnig, mársadar og ástól og löginum
 svo af stöð austur í heidina. Þá, þar sem þeim var höfð og
 er við vorum þessu kominn, var þessu stáðum
 yfir þessu fjalli og þessu nokkru suman, en þessu
 í þessu afrethi rétt suman við fjallið. Þessu

og þess þá úr felaga mína, að þarna í stardium eða loj-
 nuni nielli í Þúrfelli og Heblu, hefti ég - og þeir semilega
 líka - séð eldanna nálogt Kraka fundi, sem uppi voru
 vefurinn 1877-1878. Þá er ég var í Þarvaskólanum í Eyra-
 -kaleka og sögðu þeir, að þetta mundi vera heiligt hjó niell,
 aðeins þar okkur eltri samann ^{það} niell og þeir voru að
 Heblu en Þúrfelli, en allu okkur miðandi mi, hve langt að
 þeir heftu sögðu og gistundum í að það mundi vera um 15 mílur
 þaðan sem við þá vorum þarna í Heidinni-Þá. Þaðan, samu við
 (yfir) all niell veraldarinnar og þeirra dyrd! Austur, þóttin allu
 leid fram fyrir niell-Þá (Egjaþjallaþjall), Vestmannseyjar og
 alla Þrangana, Sudurlandsundirlendið allt vestur að Selvogs
 heidi vestrar fyrir Kraka fundi, sem voru beint í sundur
 frá okkur að sjá og við dádumst niell að útsýningu, sem vand
 a þeir fozurra góttu, meira, sem sáttu heldu að í lofti. Stór-
 árnar fjórsá og Flves í samu við lidast þann allt Sudurlands
 undirlendið í sjó fram; boennir voru til að sjá einu og hlösu
 í þinni í við og dröf um þinn it jagðum okkur, þannu
 og lofti ^{voru} einu og í samu í afar stóru ábreidu og jafu þeir
 brinband einu og högur nedan undir, við sjóinn, þar ein
 onnur ábreidu fót við, enu þá d'okkroinni og stórfeldari en
 þinn, sem not okkur lá. Allt d'okkroinni þarna lengi og d'okkroinni
 að þessari niellfenglu útsýn og sögðu hve við annan:

"Slíka dygd höfum við aldrei fyrir séð! Skyldi það eiga fyrir okkur að liggja að þessum þingad offer og líta ^{þessu} sjón?"

Já, það átti fyrir einum okkar að liggja ^{ad sjá þessa fegund offer} - þeir, sem þetta ritar - þó elsti vori það fyrst en 32 árum síðar, og þá steinsogandi heims í míni símu í Tradarhofs-sundi nr. 3. í Reykjavík. Minir fötur komu þangað víst aldrei síðan, því 10 árum síðar fluttist annar þeirra, Jón Veruhardsson, til Ameríku, en hinn, Jón Pálsson, eldri, dó 23 árum síðan.

Segin svo fát af þessari ferð okkar eftir þessa minnis-stöðu drót okkar uppi í Heidruni-há, annað en það, að við gengum niður eftir fjallinu, sunnanvert við Geitufell og sneiddum hjá hinum mörgu og gleiðvortlegu gjáum, sem þar eru suður- og niður-undan fjellinu og náðum að Hlidarenda í Flvesi um hádegis tíð þá um daginn og fengum hinar ágætustu viðtökur hjá Jóni Jónssyni, föðurbroður okkar bróðraunnna og konu hans Þórunni Jónsdóttur Árnasonar, Þorvaldssonar, Þorsteinssonar frá Svólátshöfu og eru þau Jón og Þórunn enn í lífi í Hlidarenda, hann 78 ára, en hún 10 árum yngri.

Vegna þess hvern og var laðaður eftir ferdalagið, leddi frá deginum áður og svo vegna hitasvöðjunnar sem við fengum

Þá er við þessum myndum fjallid í steikjandi sólarhitu sjálfan
 Jónsmessudaginn, vand ég að leggja af fyrir í Hlidarenda og svo
 ég þar heila upphags dagsins, meðan heitari var og ljóðum við
 síðan af stad austur í Eyri (Óseggarnesferjastad) og þaðan
 heim.

Þá er þar til máls að tala, að 32 árum síðan tó ég í Tröðar-
 Kotsmundi nr. 3. í Reykjavíki einn og að er vikið hér að framan.
 Hafði ég þá, einn og jafnan áður og ennu síðan síðan, mikla
 hljóðforusölu í hevdi - hana hefi ég misst í full 40 ár. -
 Gæði til sölu og leigu, enda þar þá oft svo við að ég lánaði
 þessi hljóðfori til notkunar einn og einn dag, inni heim-
 ili manna til notkunar við ýms hálfstey tölufori, t.d.

við gipslingar, skómar-ferminga- og greptanar-athafur,
 Í sumarmálaritunum 1915-6an svo við að þú Margrét
 Lóija, sem þá átti og nala gestgjafshúsid Hotel Reykjavíki
 þringdi mig upp í sína og spandi hvern ég gæti efst lánað
 sér gott Harmaninum til notkunar næsta laugardag, þó
 þá átti að gípa ^{þóstru} dóttur hennar og Mr. Hobbs. Ég lofadi
 að lána henni hljóðforid og sagði að hún mætti láta vitja
 þess heim til mín nér sem hún vildi.

Í sambandi við þetta vil ég geta þess, að ég var organ-
 isti við Þórkirkinna hér í Reykjavíki og hafði verið það

frá því að hún var byggð 1903. Einnig má geta þess, að ég
 var þá einnig gjaldkeri Landabankans og var þá störfum
 þar höfð þannig, að afgreiðslan fór fram í tveim sína tilsímu
 dögum, frá Kl. 10 að morgni til Kl. 3 e. f. og svo aftur
 frá Kl. 5 til Kl. 7 að kvöldi. - Vístanlega gegndi ég einu
 gjaldkeri störfum þá og mun mig á eftir þáð, og var þáð
 afar-umfengsmikið og erítt störf, en ábyrgdin sem stöf
 fylgdi þó átakalegust fyrir mig, með nýgj ófullnægjandi
 launum og alls ekki óforvaranlegri tryggingu gegn
 tapi og áhættu við að missa jafnvel þrisumdir klóra á
 dag, en tapið gat oft - og reyndist oft - verið óðnum að
 kenna en mér, þar sem um 20 man algjörlega ábyrgdar-
 lausir gagnvart sjóðnum, ^{yrðu} stöf sín af handi á minni
 ábyrgd, þannig, að þeir misfællur sem vudu á störfum þessum,
 vand ég að bota fyrir að kvöldi og þáð gerdi ég: Hafi mig tryggingu fyrir ~~þessum~~
~~á milli~~

Aðfaranótt summandagsins 18. apríl 1915, elregndi
 mig eftir fylgjandi dráum:

Ég þóttist vera staddur á nótum í Heidimúla og
 einhverjir menn vera þar nálægt. Þeir þótti dagar
 vera rúmum fyrir svo sem hálfri klukkustund.

Í skandinu í milli Þingfells og Aklu sá ég elds-
 glóður niðlar og að eldguðum rennu gegn við og við
 hátt í loft upp. Meðan ég stóð þarna sá ég tótt

Stéinandi Þagrar stjórnmur kona upps fyrir sjóndeildar-
 kringinn summan til við Þúsfall og lida þor hvor á eftir
 annari sudur á við en svo nedarlega, að eldsfróðarnir
 huldur þor en þor komu sudur á mæts við þá. Og beið
 þess, að þor haldur og komu fram úr eldurum, en
 en óþóttist verða þar fyrir sárnum og miklum vonbrigd-
 um, þóttist ég segja við einhverum, er hjá mér stóð: „Hvada
 eldar em þetta?“ Þótti mér hann svara í hálfgerðum
 styttingi og jafnframt gefa mér í stýri, að mu elkt vori
 áparft að spyrja: „Það em gömlu eldarnir!“ Þóttist
 ég þá rána eitthvað í það, að ég hefði séð elda á þessum
 stóðum 1878, þá, er ég var í barnastólum. Eyraþakki
 og sem ég hefði gætt um hér að frammi; en elki var ég ánopt-
 an með svand en svo, að ég svaraði aftur, all-óþreyju fultur:
 „Já, en stjórnmur, hví komu þar elki fram úr þeim?“
 Þótti mér hann þá segja: „Vertu elki að fastu þor, því
 þor em gengur undir, en litlu heldur á þerman dýrdar-
 ljóna í em frammdan þér er!“ Þóttist ég þá líti, yfir alls
 Sudurlandsrindirlandid, alla leid afan frá fjöllum og laugr
 á sjó úti, svo laugr em augað eydi og sá, að það var alls
 eins og ég sá það í Jónsmessunótt 1883 að jafwel em þá
 dýrdlegu. Og leit í kringum mig og óttadi að fara að
 elki að þessari eyri og minnast þess, að elki sjón

hefði óg aldrei séð síðan, en sá þá augun minnar náðast
 mér. Í sama líli þóttist óg vera höfðingur til Þessíjuvíkur,
 og vera að ganga upp stíganum sem liggur upp í loftid í Kirkju-
 minni á norðanverðum. Þóttist óg vera farir samfylgd með
 notakörnum síngimörsum og athum við að aðkoda þar eitth-
 vad við guddsjónustu sem þar er að fara fram; en er við
 vorum komum upp í miðjan stíganum, heyrði óg undir þýðan
 og veitum orgelhljórn. Þóttist óg þá staldra við og sjá við
 þá er með mér vör: „Við stulum ganga höp og hljóðlega,
 því hér er að fara fram einhver háttleg athöfn, sem við
 megin ekki trufla“.

Síðan rennum við hljóðlega upp í loftid, en er þangað kom
 sé óg, mér til málkallar undrunar, að loftkleiðt hjald er þar
 veggja í milli fyrir fram an orgelid, en þó eigi herra en svo
 að óg munir geta seilt með hendinni upp í efri hönd þess
 og séð hvað munir vera að fara fram niðri í Kirkjuinni.

Óg er með höfðing hendi í hönd hjalbsins og þrýsti
 henni svo langt niður að óg sé yfir alla miðkirkjuna og
 inn í Kórinn, en ekki í Stólana út við hlidarnar.

Só óg þá hvað um er að vera: Þun effir Kirkjugeðfium
 líður hljóð og þöjrel fylling manna, með svo við hlid,
 skemuloga fjáðerhatta á höfðum, lozayttum af laskuf-
 um og leggningaböndum í brjósti og örmum, svo og utana

fötum ofan frá mitti niður í loft. Allir voru þeir með hvíta
glöfa á höndum, háir vestir og hermannlegir.

En nú vildi ég sjá meira. Ég steigst þá þessu tali á tjaldinu
og hljóf að sínum hlíð Kirkjunnar og lýfti þar upp stauti
tjaldsins og sá ég þá alla stóla froðfyllta og fólki. Þat
þar að líta konur í ýmsum leiningum: Sumar voru með
nýja stautið, aðrar í grónum, ^{öðra} purpuraröndum skíttum
bláum og ljósgulnum stíklínum og höfuðbúnaði með alls-
konar strauklitum. Fni fyrir altari stóð prestur með
ljós í annari hendi en bók í hinni og frammi fyrir konum
Konu Karl og kona í stínum fögrum leiningum og er
ég hofði á all þetta með mestu undrun og forvitni, sá
ég tvö stjórnur blíku baki við prestinn, hátt uppi
yfir altarinn. Þóttist ég þá þekki þar sömu stjórnur,
sem ég sá hvefja inni eldum þá er ég stóð í Heidinnu-há;
en þá vildi mér það óþapp til, ^{þá er} að ég tók fast í tjaldin til að sjá
meira, þá féll það niður, söngurinn og oryngkljómarnir
þógnuðu, siginn hvarf með öllu og - ég vaknaði. - - -

Þá sagði ég konu minni og öllu heimafólki
draum þenna og all þess umi öðrum Sigurði vól. Eitth ségi
sem þá var staðdur heima hjá öðrum. Enginn öðrum gat
sáðid drauminn og sýndist sátt hversu nán þann.

Kona mín sagði: „Draumurinn þadur líklega einhver gledi-

líðindi sína - útdæddi; hann er svo fagur og stírautlozger."

Sjúgur sál. hóplubodi sagði: "Hann er svo sennilega fagur og söltjant sumar". Sjálfur lagði ég fát til þessu mála, en misill stuggur stóð mér af ótrúnum. Í annað sinn sagði ég hann meir um normum, sem staddir voru í bankanum nokkuð þriðju dag, 20. apríl. Í fjórða sinni sagði ég hann gæðummingja mínum heima hjó hannum nokkuð fimfundag, eða í sumardaginn fyrsta 22. apríl. Loks sagði ég hann í fjórða sinni áttum útdæddum í bankanum, fyrstu laugar dag í annari 24. apríl, þá er teið var að opna bankann til afgreiðslu, kl. 5 o. h.

Öllum þeim, er draumum heyrdu, þótti hann einstaklega fagur og nýgj fagur, en enginn þóttist geta hugað sér hvað hann bodði; margir gædu ráð fyrir að hann væri "munda-ómerkilegur", en aldrei stóð mér á sama um hann.

Laugar dagsmorgunum 24. apríl, um kl. 8 1/2 kom þessi minni útdæddur heyrir atlar, vakti mig og sagði, all-áhyggjufull: "Hér er ein hönnir tveir manir með vagn og sejiast líga að vitja um orzel, fyrir hana margræði Loögu. Hefundu selt henni það, eða hvað atlar hún að þú með orzel?" Gyttast mig elski á þessu stax: Innuli alls elski eftir lofordum fyrir réttur vitan síðan og sagði: "Það er einhver missteltningur...".
Já, það er alveg satt, nú man ég það: Hinn atlar að nota það útdæddur gíftingur dóttur sinnar í Hvöld. Þessu þeim á að taka

annat hvort orgelid sem er þarna inni í stofnun. Það er
 best að fara til Hinnshells-orgelid. Hin vill víðs að það sé
 gott orgel og ónotað áður, en það orgel hefi ég áðinn tekið
 einn sinn áður svo og veit að það er alveg í góðu lagi.

Þenninn fór svo með þetta Hinnshells-orgel og ég gleymdi
 því fljóttlega að hugsa í staki mér um það þann daginn.

Með þessum kvöldid byrjaði svo síðari afgreiddi þau í
 bankannum - og þá sagði ég áðurinn í síðasta sinni frá vitanu
 en eftir mundi ég eftir orgelinu. Afan fjólmennit var í bankan-
 num um kvöldid, eins og venja var til í langardags kvöldnum.

Ég afgreiddi alla þeningu þessum, út í bankann, að þú
 er ég hafði skrifað upphæddirnar í dag bókinu, snéri ég mér
 við og taldi þeninguna í bordinu, sem stóð fram við gluggann,
 en svo bar við, að þaðan sá ég út á götuna og tilasti Hotel
 Reykjavíks þá jafnan fyrir augum mér, en sjaldan hafði ég
 tíma til að veita þú mikla athygli, eða eftirlit, sem fram fór
 þar fyrir utan gluggann. Hafði jafnan nóg átt að vinna
 við kvöldid þar fyrir innan. Samt var það svo, út því að
 nafnin var lív í G. tímanum, að mér skuldi eftir að eitt-
 hrad óvenjulegt vori í seydi í bannum. Þaðan var froðfull
 af fólki, með þó kvöldnum og Kerlingum í alls þessum
 leiningum, sem stóð þarna og tídu einhvers. Gleðilegt
 mundi ég þá eftir gjöfingum og veitti þessu yfir höfuð

litla eftirleiti: Kastadi að eins í það augnir í algerum
þrygnum leygi nu annað e. f. nú sem ég átti að gera: að af-
greiða mannfrjálsum sem leid í bankanum.

Víðay við leit ég samt í þessu gleyggjum eða reynli augum
í á getuna. Sé ég frá 2 eða 3 lögmætum fjörum botnað við
í höfnum. Stóttur vagnar komu með fólki, sem allt fór inn
í Hotel Reykjanes. Þess sé ég 2 eða 3 konur fara þar inn
og síðan nokkra yfirforingja af eustra herstípsinu sem
þá lá hér á höfnum og niðlauga stíllurinn í bankanum
nu fram að gleyggjum og segja hvor við anna: „Heyðu
Sigga! Er þetta í grana mottlinum þarna yggi
í loftum? Hver er þetta með nýja stækkid sem er að ganga
inn? Nei, og þarna komu herforingurinn af eustra stípsinu
og þarna er Ásgeir Sigurdsson Konradsson og þarna er...
og þarna er... Hóada ásteof er þetta fírk!“

Él held datt mér í hug Hirtípsins min fyrir vitan síðan
og draumnum hafði ég alveg gleymt þá stundina.

Þvo var hótlinum lokað og migurinn tvístradist eða hvaf
með öllu og mér gleyndist allt nema annálid og ósin
í bankanum, sem stóð yfir til kl. nötti 8.

Ég var vanur að láta öðrum af sjóðnum í hosi
Hóaldi síðan í eldteggjum, stóran stápi í Hjallars bankum
og leid ^{þar} nið ad annar hvar banka stjórn komi til mín og

lyfni upp fyrir mér. Ad vísu var sjódurinn óvenjulega
 lítill, en Tofrísinnur í seilum, en af því m. a. ad helgin
 fór í hönd og svo vegna þess, ad ég hafði fremur lítið kúmfyrir
 þeingana og nauðsjúkleystu bótum, Kladda og höfuðbóta,
 vilði ég standa ad þeingunum vörum uppi í þessum litla slyfi
 sem ég hafði gefi ad káða þarna uppi. Og bið þvi til Kl. 9,
 en enginn bankastjórnir kom og heyrnum þeirra vand ad vegi
 ad láta mig vita ad þeirra vörri stáð voru. Ekki á var mér sagt, ad
 þeir hefðu báðir fandi áður en afreiðtan var lokið, etc
 fyrir Kl. 7.

Enn og foot vanga min var til, inn forði ég allt úr dag bótum
 í höfuðbótum, lósti þann min í skápmum og þeingum, en
 vegna kúmsleysis vandi ég ad losa dag bótum minum í skuffu
 í skrifborði minum. Kl. 9 voru allir höfuir úr bankanum,
 nema ég og hver þannur þannur til sín, enda þá orðid stuyg signt,
 þvi loft var fylt af en þó ad mestu vatnast. Og þvi þvi þvi
 og hátted í ofrat, þreykkan mig ad vanda og vissi þá, sem
 jafnan, ad allt var í lagi hjá mér, hvad sjódurinn ment;
 mein ad segja, ad ég vissi í hosi min, dozi hvad sjódurinn var
 svo ad elti minni einum eyri, jafwell þó minn hundur
 þrisund vörri í sjódi, allu þá líd sem ég var gjald þvi:
 Og faldi þann nákosulega ad afleikinni afgeridun,
 áður en ég skildi við þann og svo var þetta hvöld, þó

þessu hieldu - og jafnvel vörndu - að eltri vöri, sem síðan
verður að vitid.

Sk. trúsögu þess náttúra vörnduðum við hjórinu og
aðrir í heimili mínu við það, að brunnalindrunin gæltu
í sífellu. Og fór í fótur, leit út um gluggann og sé að óju-
legur eldsvogi ^{var} ríðri í miðbarnum. Og hleddi mig í steypli
og hleyp ríður í led. Þegar ég kom í máti við Þernhöfðabakari,
máti í þessu máttinu og spyr, hvað mér sé að vera. Þeir
seja: "Hótel Reyjavíki er brunninn og Raudbrunninn er
að brunn, niðri hris í vöð." "

Eg þýsadi sem svo: "Stæð getur að ég geti komið inn í
barnum og bjargad sjáðnum." Og hleyp fór ríður í Hafnar-
stræti og reyndi að komast gegnum Þórhússstræti að barnum.
Mér er það reyndist algjörlega ómögulegt, því hitinn var óþol-
andi og reykurinn þó mér. Mér varð þó ákveðið að ríður í Austur-
völl. Þar stóðu nokkrir menn og var þjarni gamli kringjari
Matthiasson einn meðal þeirra. Hjúkrun stöðum listi ég
og spundi hvoru harnu aðri vísu um brunninn. Hann sagdi m.á:
"Máður veit eldri til að mér komi þafi orðið fyrir elysi, en mérissz
lífi, nema ^{Rundálfur} ~~Steingrímur~~ Steingrímsson sé þó vissum máður í Hótel
Reyjavíki".

Eg staldraði þarna á láfla stund og gæltu svo aftur í sömu
stodvar og freistadi mér að komast inn í barnum; en það

regulir þáfu-ómögulegt sem ferri.

Vid hornid í Lúgálfshvoli hitti ég tvo vinir mína: Gudjón sál. Sigurðsson og Gudm. sál. Oddgeirsson (d. í Buenos Ayres 5. nóv. 1920), ásamt Hannesi sál. Hafsteini og voru þeir að segja Gudm. sál. Oddgeirssyni það, sem þeir vissu um orsök og upphættu eldsins, en þeir höfðu veid með fleiri mönnum að bardi í Lúgálfshvoli um nóttina, en Gudm. bjó þar í stum-innum. Engin merki þá ég til þess að þeir Gudjón og Hannes hefðu veid að drýflingum og engum öftra virtist mér þeir höfu um það að Lúgálfshvoll væri í neinni hattu. Samt hafði Gudm. sál. bjargad öllu sínu út úr húsinu til vinnar og vana. Eg baud Gudm. sál. heim til mín og drukkum við þar kaffi, þengum síðan stótt niður eftir aftur, þann vortur að Lúgálfshvoli en í sudur í Austurvöll. Þar hitti ég Þjarna gamla kringjara sem í sönnu sporun, og var hann sem áhuggjufellri en í hild fyrri skiptid og sagði:

"Þá, jó, þetta atlad verda mér vandröðin, því mi hefur Gudjón Sigurðsson brennid inni í Lúgálfshvoli." Þjarni gamli velti sér síðan frá mér, dappur í huga, en í stöð eftir stómi lostum af þessari vöðu freysi: að Gudjón, sem í taladi við, gladau og heit-brigðau fyrir svo sem hálfri stundu síðan, legi mi lík og orðinn eldinnu að herfangi.

Þarna stóð ég stundar þorn og höfði í eldinn. Eg sá eldgesumur þessast í loft upp úr hálfbrunnnum

ristum Landbankans og annara hús þar í grund,
en Hotel Regljúvíð var jafnað við jörðu og sáum elds-
eimyrjummar einar eftir.

Þá sá ég að draumurinn hafði ræst! En að hann
stæðli stólast jafu bálstaflega í öllum afíðum og
mér mi virkið hann í orðum, hefði ég aldrei getað
fríad, þó sagt hefði verið. Þú sá ég „gömlu eldau“, orjet-
id í Kirkjunni var hjúðfórid sem ég láuadi. Fólkid og
leinsingar þess, leinsingar mér kvöldinu áður, fram undan
banka glugganum, og stjórnunum fúð, sem ég sá kúðinu í
„gömlu eldau“ og síðan yfir altari Kirkjunnar, voru þó,
að minnum dómi, mannslefin fúð sem hvarfu í „eldunum
nýju“ um nóttina, en sem jafnan má segja um að séu
„gömlu eldarnir“.

Eins og skunnast er orðin eru bjargad of minnum þeim,
sem í Landbankanum voru, þó þó þeir Fridmudu Loftsson
og Þjórn Kristjánsson komust þar inn áður en eldurinn
magnadist til muna, og reyndu að bjarga ýsum úr einu
herbergi í annað, vildi svo óheppilega til, að þau herbergi,
sem þeir fluttu munið í — og sem þeir stóðu mikid
í flutningnum —, voru, með öllu sem í var, en þau
herbergi, sem þeir fluttu úr, sátu að öðru leyfi
en þeir að altari hvarfir geypu af hjórum og vidu önglavar

áskaut dyra-mentunnir þeirra, um leid og þeir voru að
reyna í hús við þá, í algjöflega tryggum stað inn í
þau heuberg, sem sjúndlega voru í mestu hattu s Fodd.

Paula stjórni sændi Gudmund Ráttson álitlegri
færteð „fyrir vástalega framgöngu við björgum í numum
barkum í brunninum mikla“ (þannig var útgjalds
steigsinn fyrir fjárháðinni [200kr.] orduð.

Eins og kunnugt er, höfu átta samverkamenn mínir
í bankanum - Stjóri Kristjánsson var aðalforstjóri þess,
og Árni Jóhannsson „dramlati undir“ í sína vísu - niðj og ill-
kviðnislegar og alveg ástodulansar - afsótnir - í hennur mér
einum, svo að um mig mátti ég gæf sagt þá, eins og Egill
sagði forðum: „Það er eða einu við átta“. Um þessar
áhröndu afsótnir var gefin út stór bók, sem nefndist
„Bláa bókin“, og má ^{þar} lesa nákvæman málarekstur - en
niðj leiddingar - böggja máls- aðila; en þar matal þeirri
í 9 áhröndu - afvída gegn mér, sú ein, að ég hafi látið dag-
bókina vera náttúra milli 24. og 25. apríl 1915 og er
sú söf engu vegari en hún er áttar, en vitanlega í þáfu
mikkelum hötum byggð. Því, eins og áður er getið, hafði ég
föf hvern einasta staf í dagbókinni inn í höfuðbókina
en hama hafði ég lótt inn í þeim gæðbóknum. Dagbókinn
var því vitanlega þýðingarlaus og sama hvað um hama væf.

Samt sem áður var þetta atviki sitt af veigamestu
 kornatridumum þessu mér, en féll þó í loftun, ásamt þeim
 öllum, algjörlögu elund og marstlaus, en ég stóð síni hrossandi
 með þálmann í höndum eftir allt þetta afsótena moldvöldi
 þessara átta manna.

II

Notkun eftir nýjar 1915 (26. mars) og mánuði áður en
 brunnur bar í höndum, dragnði mig einnig fyrir þessum
 afsátunum í bankanum:

Ég þóttist vera staddur vestur í Svíði. „Skipsid“, sem ég
 þóttist vera í, var eiginlega stakert skip, heldur í langur
 og stór fleki, nýr til bogga enda og stóð mastur uppsér
 honum, frammi til við miðju. Ég stóð við mastur og hagræddi
 seglum. Engan mann sá ég í skipinu. Vindbári var notkun
 og gelta hún á brotin yfir flekanum og náði mér stundum í
 mitti. Sjóinn tók að óþýra mig, því vindurinn óx boðlega.
 Ég var að kasta úd í skema út seglum, en ég átti erwith með
 að leysa slajina frá mastinum. Hefri ég þá kallað til mín
 frá aftari enda skipins (eða flekans) og sagt, með miltum
 myndugleika: „Spelgðu út!“ Þóttist ég þá samfordur um
 að, sá sem kallaði, var einn af þekktustu og bestu skipstjórnun-
 laudum, þó ég sei hann hvort, né þekkti málmum; mér datt þá stax í hug, að annaðhvort væri það kallað
 Þorsteinsson eða Jón Ólafsson (úti flek-stjórn, sem ég hafði

veind "til sjós" með í mörg ár. Eg reyndi því að koma út
 soxlinum og er ég vatt það í sundur, kemur í ljós, að innan
 í því er falleg ógulega ljótur, tilbúinn fugl, sem
 kaddi í mig og reyndi að leita mig í andlit og augu, en
 hann hafði leidd þar á (Þungum sínum notkand stálsud-
 num og ennu frjállegri en hann var sjálfur. Þessi fugl-
 fans sótti mig að mér eins og flugur, litu, rifur og
 klóndu, og er en eins og ég finni sárt til þess, hve
 nefni þeim vörn sár, jafwel sáran en katta kló.
 Þóttu ná ég tala um hansum í stórtu fuglinum og en
 hann er háls tímum og fleggi honum út á sjónum, en
 myndir (sjó) hurfu um leid, án þess ég vissi í hvern hátt,
 sta hvað af þeim völd. Leik ég þá útbýðis og sá sjónum
 allan fljóta í blóði úr háls brotnu fuglinum. En þá
 aftur kallað til mín: "Spreydu út!" Leysi ég þá ^{ann} úr því
 sem eftir var af soxlinum, en úr sýndu fellingunum kom þá
 fram notkandur þóddur, þótt einn, er ég er venulega kuddur
 und, þá er þótt einn leikur að fljúga, en það eru götum-
 umar.

Eg man ekki til að ég hafi notkandur orðid kuddur í sjó, en
 í þetta sinn völdur kuddur og kallaði til formannsins: "Eg
 get þetta ekki þar hér en fullt af þóddum!" Merðu þótt á milli
 fljúganna madur!" soxir hann. "Hvað stóðar það?" fljúgði

ég seji, því þar eru jöfnumurum, má tekiast við ⁵
 gá jöddur ein dælu, en þó er ég jafuhræddur við". Hósti
 spitarsteapur er þetta í fjór, máður, taktu seglid samur og
 vofdu þú um mastrið og merdu svo þetta illfýdi við mastrið
 og spyrstu svo út! Þessum tándum þóttist ég fylgja og
 kom spyrjum í harkann og vedurklóna; að því einum
 sigldum við sudur á Strönd, hitta ég þar Somrud á
 Vatnshleypu og spyr þann um formanninn, hvar hann
 hafi verið og hvád af honum hafi orðið, en áður en hann
 svaradi þó - Valuadi ég.

Þrauninn sagði ég oft um veterinn og leigð allum
 illa á: Flestir sögðu að hann yrdi fyrir veitindum, en
 líklega þó fremur annara en minnum eigin og mundu þar
 eiga sér stáð þó svo, með litlu millibili. En sögn mín
 af ótrannum skrifud í öðrum stáð og stáðfest með
 undirskrift þriggja manna, en ég sagði hann öllum í einu.

Þér virðist að hann hafi verið fyrirbæði ofsóttanna,
 og að formanninn, sem ég aldrei sá, en freysti svo
 mig í, hafi verið löjfródingurinn, sem aðstodadi mig í
 vörnum mínum; þessum málinum, sem stóðu lengi
 yfir og fylgdu hvort á eftir öðru með fárra daga
 millibili, en sá máður er álitinn einu hinna bestu
 löjfródinga landsins, þó lítt hafi sig í frammi spínberlga.

Ritad 23. febr. 1927. Jónsalom

Drammur. III

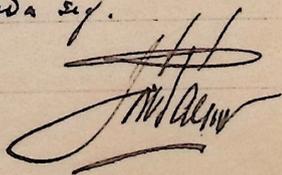
Einna af sonum Hinriks sál. Jónssonar í Þamaleiti og Guðrúar Adólfsdóttur kom
hann, hét Jón Kristinn (f. 3. júní 1864) og nefndi faðir hans hann jafnan og þegar í
myg aldri „Gamalmennið“, enda var hann brátt elilígur á sjóndar. Fíldur mjög
og lagvarinn; var saft, að hann hefði beinsuð. Þóðjarn var hann og stíttur vel
sem einn þorn þeirra hjóna, síu og þou áttu kyn til. Þafnið „Gamalmenni“ fylgdi
þoni yngra Hinriksyni jafnan síðan. Hann var háseti Sigurðar bróður síns
og svaf jafnan inni í ló, þótt aðrir hásetar loju í sjóvíð hans í vektar-
vertíðinni, enda voru aðeins 4 rúm í búiðinni og svöfu 2 menn í hverju þeirri,
og var Eyjólfur Ófeigsson frá Fjalli einn af þeim (sbr. Þamaleitarsímlikinn 1892).
Gudmundur, bróðir Eyjólf, var háseti á öðru stigi.

Síðan hluta vetrarvertíðar 1885 gaus upp tangaveiki þar í þessum og lajd-
ist hin allþringt á háseta Sigurðar, þar á mót á „Gamalmennið“.
Stéttina milli 5. og 6. maí þ. á. dr ymtil Eyjólf Ófeigsson eftirfylgjandi:
dramma: „Eg lá í rúmi mínu og leid íta vegna þess, að mér þótti svo
þringt um mig. Þóttist ég vaku og horfa upp í menn bróðarinnar og sjá
upp í heidun þinn. Þykki mér þá Gudmundur bróðir minn komna inn í
búðina og kippa mér snögglega upp á rúminu og ölla að vera mig út,
en í sönnu svefnum sé ég „Gamalmennið“ komna að opnu rjáfri bróðarinnar
og kalla mig: „Það er veid að kalla mig, þóttar!“ Eg þóttist kalla
á móti, en fangi bróðar minn: „Hvæð er að fama! Eftandur eftir að
bída eftir öðrum?“ Þótti mér Gamalmennið þá vera komið með
höfundid niðan um rjáfrið og segja: „Nei, ég má ekki bída, enda erud
þú eftir þíllinnu og komið seinna. Verið þið allir blessaðir yðsli!“
Eg valdandi og þóttist verda hálfgramur „Gamalmenninn“ fyrir

það að fara svona í undan orku, en þá mundi ég eftir því
 að „Gamalmennid“ lá veitt um í tími. Og valdi leugi netur eftir
 þetta og var að hugsa um drömmum: Skyldi hann hafa verið svo þess að
 geta ríð, eða hvei getur verið að hugsa um ríðra mína, þegar svona margir
 eru lasnir? Og þegar ég sá „Gamalmennid“ síðast - fyrir 2-3 dögum -
 sýndist mér hann elsti ríðralegur.... "Þessan af því lítur hugsa
 á sökkum míj, en ég sofnaði ofur, en er á fótum var horið, döginn
 eftir, var „Gamalmennid“ láit! (6. maí 1885, tófu 21 árs að aldri). —

Eyjólfur Ófeigsson vandað sjálfur elsti veitinnar var, né heldur
 3 hásetar Sigurðar, sem í bændinni voru, en 5 hásetar hans, fyrir
 utan „Gamalmennid“, urðu veittir og margir þeir haldur.
 „Gamalmennid“ var vinselt, sagði Eyjólfur, „og ofur þótti öllum
 vort um hann; ég hefði því oft hugsað um það síðan, að þetta
 var leiddur, sem hann valdi sér, til að senda orku hina hriðlu
 kvæðu sína, um leid og hann lét ofur vita, að nú væri verið
 að „Kalla hann“, en elsti orku hina og var hann þó eflaust
 öllum orku hvarstani og handgerri að heilsu.

Að „Kalla“ menn, er horið af því, að þegar stípsþöfnin er drífid út um
 þoppid og hvar hvar hja sér, er maður sendur heim til hant, til að
 segja þessum, að nú ætli formáðverinn að fara í sjó. Hann er bændinn að „Kalla“
 háseta sína er einnig sagt, þótt allir séu í sömu bændinni, þ. e. að láta þá vita,
 að nú ætli hann (formáðverinn) að hja, þó fóstir hafa meira af því, þyr en
 þeir eru „Kalladur“ og fara að orku til að sjá.

Drummarisa

Hér í vörum heyrisk barnsnari,
 Höld þer kaldan ölduvald í faldi.
 Selstu þiltar söltum veltast byltum
 í sólarbólí rólu' í njóluþjóld,
 Þöflur þella afl við stöflu reflu,
 sem að þeim boqa, boqa, soqa, toqa;
 en sumu geymu sínu' í drummaríni,
 sofa ofur-dofa' í stofukofa.

Þessa þessi mun vera í fjótsagnahöftum, sem þeir
 Dr. Björn frá Víðfirdi og
 Sigfrús Sigfrússon höfu samid, en mér er hún
 send 21. maí 1939 frá Jóni Björnssyni frá ND, Þorjarnesi.

5. ágúst 1939.

Jónsson